

Ikt.sz.:1927/2014

A VESZÉLYEZTETETTSÉGET ÉS KRÍZISHELYZETET ÉSZLELŐ ÉS JELZŐ RENDSZER

MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA

2014.

Hatályos: 2014. május 01.

Ezzel egyidejűleg a 2012. évben készült Veszélyeztetettséget és Krízishelyzetet Észle-
lő és Jelzőrendszer Működési szabályzata hatályát veszti.

Készítette: Csizmadia Istvánné
csoportvezető

Jóváhagyta: Poropatich Péter
intézményvezető

I. BEVEZETŐ

A 1997. évi XXXI. tv. (továbbiakban Gyvt.) 39. §. (3) bekezdésének értelmében a gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben. A Gyermekjóléti Szolgálat feladata a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése, valamint a Gyvt. 17.§-a alapján jelen szabályzat II.5 pontjában meghatározott személyekkel és intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása.

Az 1993. évi III. törvény – a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (továbbiakban: Szt.) – 64. § (2) és (3) bekezdése szerint a családsegítést nyújtó szolgáltató feladata a családok segítése érdekében a veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működtetése. A családok segítése érdekében a jegyző, a járási hivatal, továbbá a szociális, egészségügyi szolgáltató, intézmény, valamint a gyermekjóléti szolgálat, a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálat jelzi, az egyesületek, az alapítványok, a vallási közösségek és a magánszemélyek jelezhetik a családsegítést nyújtó szolgáltatónak, intézménynek, ha segítségre szoruló családról, személyről szereznek tudomást.

A kapott jelzés alapján a családsegítést nyújtó szolgáltató, intézmény feltérképezi az ellátási területen élő szociális és mentálhigiénés problémákkal küzdő családok, személyek körét, és személyesen felkeresve tájékoztatja őket a családsegítés céljáról, tartalmáról.

A Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálata a Veszélyeztetettséget és Krízishelyzetet Észlelő és Jelzőrendszer működtetését közösen szervezi és koordinálja. Működését az alábbi jogszabályok határozzák meg:

- 1993. évi III. Tv. a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról,
- 1997. évi XXXI. Tv. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról,
- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti,

gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről,

- 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük rendjéről,
- 2011. évi CXII tv. az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról.

II. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

II.1 A jelzőrendszer definíciója

A gyermekek, egyének, családok szociális helyzetéről, problémáiról szóló folyamatos információáramlás, segítségnyújtás érdekében szervezetek, intézmények, magánszemélyek között fenntartott kapcsolat.

II.2 A Veszélyeztetettséget és Krízishelyzetet Észlelő és Jelzőrendszer működésének célja

- A problémák időben történő felismerése és azok időben történő enyhítése, megoldása.
- Olyan egyéni, családi, környezeti, társadalmi helyzet, vagy ezek következtében kialakult állapot megelőzése, amely az egyén, család, gyermek testi vagy lelki megrendülését, társadalmi ellehetetlenülését okozza.
- A már kialakult veszélyeztetettség és krízishelyzet következményeinek enyhítése, az ehhez vezető okok feltárása és a probléma forrásának feloldása.

II.3 Az észlelő- és jelzőrendszer működésének főbb szabályai

- A jelzőrendszer tagjai alakítsák ki egymás között az együttműködési szabályokat, határozzák meg a kompetenciahatárokat, ehhez elengedhetetlen, hogy a jelzőrendszer tagjai legyenek tisztában egymás feladataival, kötelezettségeivel, szolgáltatásaival.
- A hatékony működés érdekében szükséges a szociális szakmán belül kialakult egy-

séges alapfogalmak ismerete, melyet össze kell hangolni a jelzőrendszer tagjaival.

- A hatékony munka érdekében újra és újra fel kell venni a kapcsolatot a jelzőrendszer tagjaival a szakmai és az emberi kapcsolatok frissen tartása, újítása miatt, illetve meghatározott időközönként fórumokat javasolt szervezni számukra.

II.4 A Veszélyeztetettséget és Krízishelyzetet Észlelő és Jelző Rendszer működési területe

A Veszélyeztetettséget és Krízishelyzetet Észlelő és Jelző Rendszer Tiszaújváros közigazgatási területén látja el tevékenységét.

II.5 A Veszélyeztetettséget és Krízishelyzetet Észlelő és Jelző Rendszer tagjai

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztettségének megelőzése és megszüntetése, valamint a család és egyén segítése érdekében az alábbi szolgáltatók és személyek működnek együtt:

- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos,
- a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így különösen a családsegítő szolgálat, a családsegítő központ,
- a köznevelési intézmények,
- a rendőrség,
- az ügyészség,
- a bíróság,
- a pártfogó felügyelői szolgálat,
- az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek,
- a munkaügyi hatóság

A fent meghatározott intézmények és személyek kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál, hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos

veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén. Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet.

A jelzőrendszerben mind a Családsegítő, mind a Gyermekjóléti Szolgálat tevékenységét tekintve koordinátori funkciót tölt be, esetgazdaként működik a család – gyermek érdekében és koordinálja azon szakemberek munkáját, akik segítenek a probléma kezelésében.

II.6 Az együttműködés módja

A II.5 pontban meghatározott intézmények és személyek kötelesek

- jelzéssel élni az gyermek, személy veszélyeztetettsége esetén a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatnál,
- hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek, személy bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek, személy önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén. Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet.

A II.5 pontban meghatározott személyek, szolgáltatók, intézmények és hatóságok a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.

II.7 A Veszélyeztetettséget és Krízishelyzetet Észlelő és Jelző Rendszer tevékenységének alapelvei

- 1) A Veszélyeztetettséget és Krízishelyzetet Észlelő és Jelző Rendszer tevékenységének mindenkor a gyermek, egyén, illetve a család érdekeit kell szolgálnia.
- 2) A Veszélyeztetettséget és Krízishelyzetet Észlelő és Jelző Rendszer valamennyi munkatársát titoktartási kötelezettség köti.
- 3) A Veszélyeztetettséget és Krízishelyzetet Észlelő és Jelző Rendszer valamennyi

tagja – az Etikai Kódex alapelveit követve - legjobb tudása szerint járul hozzá a gyermeki, egyéni jólétet szolgáló módszerek kialakításához és megvalósításához:

- tiszteletben tartja a rábízott egyéniségét és gondoskodik méltóságuk, egyéniségük, jogaik és felelősségük megőrzéséről,
- nem személyválogató különböző előítéletek alapján,
- elismeri, hogy kifejezetten egy bizonyos célra kapott információt nem lehet jóváhagyás nélkül más célra felhasználni,
- tiszteletben tartja a rábízottak magánéletét, továbbá a velük vagy másokkal való kapcsolat során róluk nyert bizalmas információt,
- információt csak az érintettek beleegyezésével adhat tovább vagy olyan körülmények esetén, amelyek szakmai szempontból és szakmai konzultáció alapján kivételesnek ítélandók.

- 4) A gyermekjóléti szolgáltatás során a kliens részéről az együttműködés mindaddig önkéntes, amíg hatósági intézkedésre nem kerül sor, illetve az ellátás meg nem szűnik.
- 5) A családsegítő szolgáltatás a kliens részéről önkéntes.
- 6) A Veszélyeztetettséget és Krízishelyzetet Észlelő és Jelző Rendszer az 1. mellékletben meghatározott szempontok alapján, szükség szerint a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatnál történő konzultáció során határozza meg a gyermekek és családok hátrányos, illetve veszélyeztetett helyzetét.
- 7) A gyermekjóléti szolgálat és a gyámhatóság a gyermek bántalmazása, elhanyagolása miatt jelzést vagy kezdeményezést tevő intézmény, személy adatait erre irányuló külön kérelem hiányában is zártan kezeli.

III. A VESZÉLYEZTETETTSÉGET ÉS KRÍZISHELYZETET ÉSZLELŐ ÉS JELZŐ RENDSZER TEVÉKENYSÉGE

III.1 A Veszélyeztetettséget és Krízishelyzetet Észlelő és Jelző Rendszer koordinálása

A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat

- 1) kezdeményezi, szervezi és összehangolja a II.5 pontban meghatározott, valamint más érintett személyek és szervezetek részvételét a Veszélyeztetett-

- séget és Krízishelyzetet Észlelő- és Jelzőrendszerben,
- 2) felhívja a II.5 pontban meghatározott személyeket és szerveket (a továbbiakban: a jelzőrendszer tagjai) jelzési kötelezettségük írásban - krízishelyzet esetén utólagosan - történő teljesítésére,
 - 3) nyilvántartja, és a Gyvt.-ben meghatározott módon felhasználja az általa kezelt adatokat.

III.2 Jelzések fogadása, kezelése

A jelzőrendszer tagjai az erre a célra rendszeresített jelzőlapon teszik meg jelzéseiket. (2. melléklet). A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat a jelzőrendszer tagjainak bármely gyermek, személy veszélyeztetettségével kapcsolatos jelzését fogadja, és a probléma jellegéhez, a veszélyeztetettség mértékéhez, az egyén, család szükségleteihez igazodó intézkedést tesz a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve a veszélyeztetettség megszüntetése érdekében.

A gyermek bántalmazással szembeni védelemhez való jogának érvényesítése érdekében a gyermek számára gyermekjóléti alapellátást vagy gyermekvédelmi szakellátást biztosító, továbbá a gyermek törvényes képviselőjének ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozó szervek és személyek a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) által jóváhagyott egységes elvek és módszertan alkalmazásával járnak el.

A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat az intézkedéséről tájékoztatja a jelzést tevőt.

III.3 A Veszélyeztetettséget és Krízishelyzetet Észlelő és Jelző Rendszer tagjainak feladata

- 1) folyamatosan figyelemmel kíséri az érintett személyt, illetve családot veszélyeztető körülményeket és a veszélyeztetett személy, illetve család szociális ellátások és szociális szolgáltatások iránti szükségleteit
- 2) veszélyeztetett, vagy hátrányos helyzetű gyermekeket illetve családokat jelzi a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat felé
- 3) a veszélyeztetettség, illetve a krízishelyzet megszüntetése érdekében megte-

szi a szükséges intézkedéseket, a kompetenciahatárain belül segítséget nyújt a probléma megoldásában

- 4) a segítség folyamatában együttműködik a segítő team tagjaival, részt vesz az esetmegbeszéléseken és az esetkonferenciákon
- 5) részt vesz a Veszélyeztetettség és Krízishelyzetet Észlelő és Jelző Rendszer koordinátori értekezletein

Veszélyeztetettség észlelését követő feladatok:

1.) Alacsony fokú veszélyeztető magatartás

Időnként előforduló, enyhébb jelenségek, amelyeknek értékelhetően nincs, vagy csekély a hatásuk a gyermek, egyén fejlődésére és későbbi viselkedésére.

Teendők: A szakember a családot saját hatáskörben gondozásba veszi, segítséget nyújt a gyermek(ek) gondozásában, nevelésében, rendszeresen tartja a kapcsolatot a családdal, látogatja a szülőket, felvilágosítja, tájékoztatja, szükség esetén szakellátóhoz (pszichológus, pszichiáter, családterapeuta, szakorvos) irányítja őket.

2.) Mérsékelt súlyos veszélyeztető magatartás

Ha gyakoribb, de nem veszélyes, vagy hosszú távon károkozással nem fenyegető a magatartás.

Teendők: Jelzés a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat felé, javaslattétel közös esetmegbeszélésre, emellett saját hatáskörben - a fentiek szerint – az egyén, család, gyermek gondozásba vétele.

3.) Súlyosan veszélyeztető magatartás

Folyamatos, vagy nagyon gyakori elhanyagolás, vagy súlyosan veszélyeztető magatartás. Olyan esetben, ha a szülő, gondozó vagy családtag késve kér segítséget a gyermek, egyén sérülései miatt, illetve nem hihető vagy hiteles az általa előadott történet, ok.

Teendők: Sürgős jelzés a gyámhatóság, majd a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat felé. A történetek jellege szerint egészségügyi ellátás igénybe vétele. Bűncselekmény gyanúja esetén együttműködés a bűnüldöző szervekkel. A továbbiakban a Csa-

ládsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal együttműködve, esetmegbeszélés keretében gondozási, cselekvési terv kialakítása, s az abban vállalt feladatok megvalósítása.

4.) Életveszélyes veszélyeztetettség

Életveszélyes helyzetek, beleértve, amikor az elkövető vagy más családtag nem kér segítséget a sérülések ellátására, kezelésére: hosszú távú vagy súlyos lélektani, fizikai károkozás.

Teendők: A gyermek, egyén azonnali kiemelése a bántalmazó környezetből. Jelentés a bűnüldöző szervek felé.

III.4 Esetmegbeszélés, esetkonferencia, szakmaközi megbeszélés

A II.5 pontban meghatározott személyekkel és intézményekkel való együttműködés, valamint tevékenységük összehangolása érdekében a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat esetmegbeszélést tart. Az esetmegbeszéléseken elhangzottakról feljegyzést kell készíteni.

Az esetmegbeszélés történhet

- lehetőség szerint a családot és a családdal foglalkozó szakembereket is bevonva, esetkonferencia, egy adott család ügyében tartott megbeszélés,
- a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat és a jelzőrendszer tagjainak képviselői között, előre meghatározott témakörben, évente legalább hat alkalommal megrendezésre kerülő szakmaközi megbeszélés keretében.

Az esetmegbeszélés állandó meghívottja az illetékes védőnő, bölcsőde, óvoda munkatársa, iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, a családsegítő szolgálat, illetve a nevelési tanácsadó munkatársa.

Az esetmegbeszélésre a fiatalkorúak pártfogó felügyelőjét meg kell hívni, ha olyan család ügyét tárgyalják, melynek bármely tagja fiatalkorúak pártfogó felügyelete alatt áll.

A gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó más személyeket, illetve intézmények képviselőit szükség szerint kell meghívni, így különösen akkor, ha részvételük az egyes gyermekkel kapcsolatos probléma megoldásához, illetve a gyermekek nagyobb csoportját érintő veszélyeztető tényezők megszüntetését célzó cselekvési terv kidolgo-

zásához szükséges.

III.5 A Veszélyeztetettséget és Krízishelyzetet Észlelő és Jelző Rendszer tevékenységének értékelése

A Veszélyeztetettséget és Krízishelyzetet Észlelő és Jelző rendszer tevékenységét éves munkaterv alapján végzi.

A jelzőrendszer tagjai között előre meghatározott témakörben évente legalább hat alkalommal megrendezésre kerülő szakmaközi megbeszélés keretében koordinátori értekezletet tart.

A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat minden év március 31-ig tanácskozást szervez, amelyen

- a jelzőrendszer tagjainak írásos tájékoztatóit figyelembe véve átfogóan értékelik a jelzőrendszer éves működését,
- áttekintik a település családsegítő és gyermekjóléti alapellátásának valamennyi formáját, és szükség szerint javaslatot tesznek működésük javítására.

A tanácskozásra meg kell hívni

- a települési önkormányzat polgármesterét, illetve a képviselő-testület tagját (tagjait), vagy a jegyzőt,
- a gyermekjóléti alapellátást nyújtó szolgáltatások fenntartóit,
- a településen gyermekjóléti, gyermekvédelmi ellátást biztosító intézmények képviselőit,
- a jelzőrendszer tagjainak képviselőit,
- a gyámhatóság munkatársait,
- a településen működő gyermekvédelmi szakellátást nyújtó szolgáltató képviselőjét,
- a fiataalkorúak pártfogó felügyelőjét,
- a megyei gyámhivatalban működő gyermek- és ifjúságvédelmi koordinátort.

Hátrányos helyzet, veszélyeztetettség, bántalmazás

I. HÁTRÁNYOS HELYZET

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. 67/A§ (1) bekezdése értelmében hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c)⁴⁴⁵ a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

(2) Halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

II. VESZÉLYEZTETETTSÉG

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. 5.§. n) pontja szerint a veszélyeztetettség olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza.

III. BÁNTALMAZÁS

A WHO megfogalmazása szerint „a gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

A rossz bánásmód lehet fizikai, érzelmi, szexuális és egyéb jellegű, és megvalósulhat aktív (cselekvő) és passzív (elhanyagoló) magatartással, a gyermeket rossz bánásmód érheti családon belül, illetve családon kívül.

IV. ELHANYAGOLÁS

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére. Figyelembe kell venni ennek megítélésekor, hogy milyen mértékben adottak a feltételek a család rendelkezésére álló erőforrásai tekintetében.

Elhanyagolás minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

VESZÉLYEZTETETTSÉGET ÉS KRÍZISHELYZETET JELZŐ

JELZŐLAP

Jelzést tevő intézmény : _____

Jelzésért felelős személy neve : _____

Jelzésért felelős személy munkaköri beosztása : _____

Jelzést tevő állampolgár neve: _____

Címe, elérhetősége: _____

Ellátásra javasolt személy neve : _____

Lakcím : _____

Szül. hely, idő : _____

Anyja neve : _____

Gondviselő / hozzátartozó neve : _____

Lakhelye, címe: _____

Osztályfőnök neve : _____

A probléma rövid ismertetése:

Kelt: _____ év _____ hónap _____ nap

javaslatot tevő aláírása

